

Y-SÄÄTIÖ

Henkilötietojen käsittely asumisneuvonnassa
Helsinki 25.4.2018

Timo Mutalahti, konsernilakimies

GDPR

- EU:n yleinen tietosuoja-asetus eli GDPR
- Siirtymäkausi päättyy ja soveltaminen alkaa 25.5.2018
- Monet henkilötietolain periaatteet säilyvät ennallaan
 - Aiempi hyvä henkilötietolain noudattaminen helpottaa muutosta...
- GDPR tuo uusia velvoitteita, kuten
 - riskiperusteinen lähestymistapa
 - rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuus
 - henkilötietojen käsittelyn suunnittelu ja dokumentointi

Henkilötiedot

- Kaikenlaiset tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa (luonnollista) henkilöä koskevat tiedot, jotka voidaan liittää häneen.
- Esimerkiksi henkilön nimi, postiosoite, sähköpostiosoite, henkilötunnus, syntymäaika, sukupuoli, ammatti, kuva, video, tietokoneen IP-osoite, laiteID, sormenjälki, auton rekisteritunnus ovat henkilötietoja, jos tieto voidaan tunnistaa tiettyä henkilöä koskevaksi.

Rekisterinpitäjä vai käsittelijä?

- **Rekisterinpitäjä:** Yritys/yhteisö/henkilö, jonka käyttöä varten henkilörekisteri perustetaan ja jolla on oikeus määrätä rekisterin käytöstä.
- **Käsittelijä:** Rekisterinpitäjän lukuun toimeksiannosta työskentelevä taho, jonka tehtäviin henkilötietojen käsittely kuuluu.

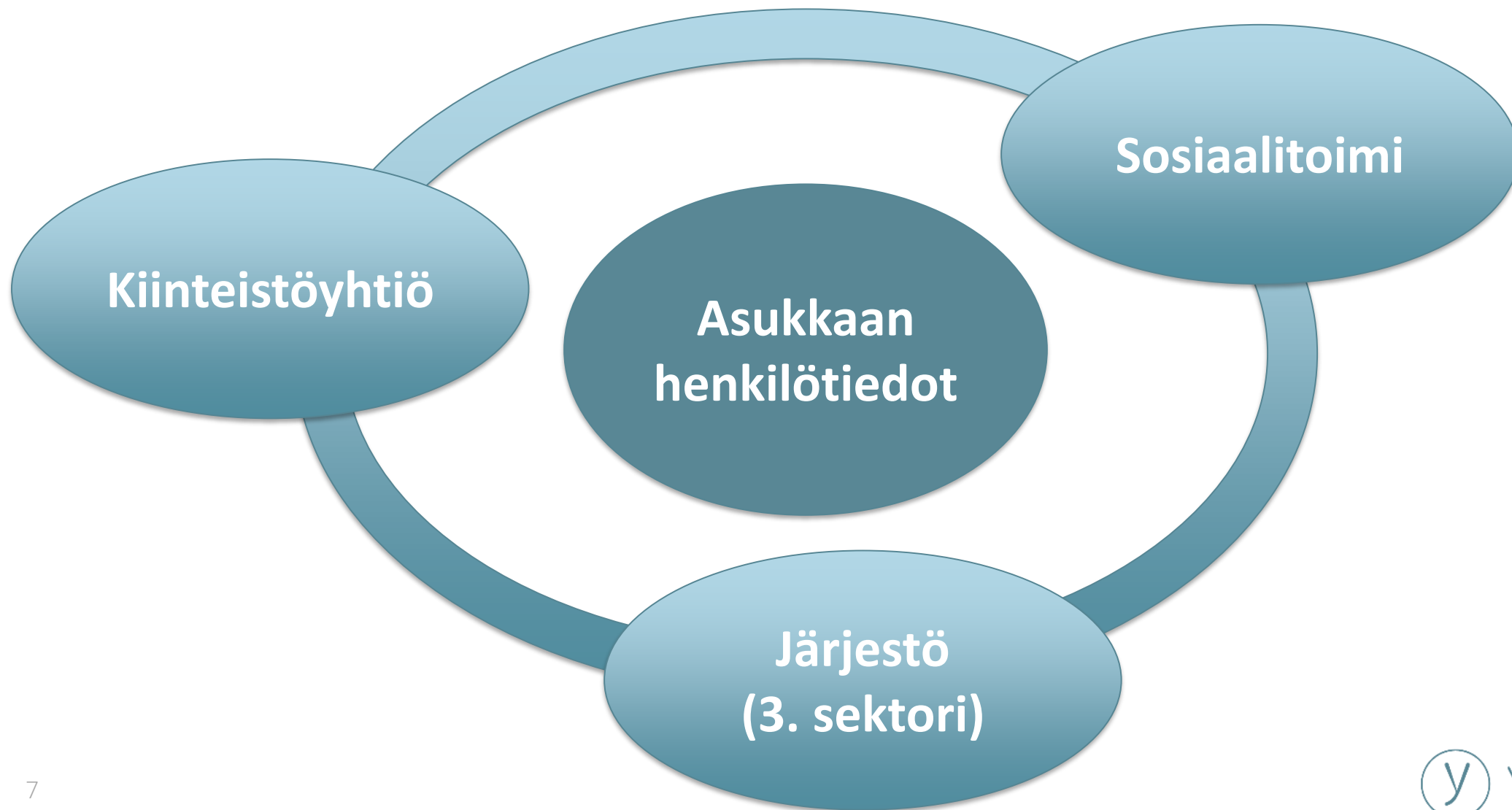
Käsittely

- Käsittelyllä tarkoitetaan toimintoa tai toimintoja, joita kohdistetaan henkilötietoihin tai henkilötietoja sisältäviin tietojoukkoihin joko automaattista tietojenkäsittelyä käyttäen tai manuaalisesti, kuten tietojen keräämistä, tallentamista, järjestämistä, jäsentämistä, säilyttämistä, muokkaamista tai muuttamista, hakua, kyselyä, käyttöä, tietojen luovuttamista siirtämällä, levittämällä tai asettamalla ne muutoin saataville, tietojen yhteensovittamista tai yhdistämistä, rajoittamista, poistamista tai tuhoamista.

Asumisneuvonta

- Asumisneuvonnasta ei ole sääntelyä
- Viranomaisilta maininta löytyy mm.
 - Sosiaalihuollon lainsäädännön uudistamistyöryhmän loppuraportista 2012: "Selvitetään asumisneuvontaa koskevan sääntelyn tarve syrjäytymistä ehkäisevänä ja hyvinvointia edistävänä toimenä osana asuntotointa." Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2012:21
 - Valtion budjetista vuodelle 2018
 - ARA:n ohjeista ja asumisneuvonta-avustuksista
- → **Henkilötietojen käsittelystä asumisneuvonnassa ei erikseen säädetä**

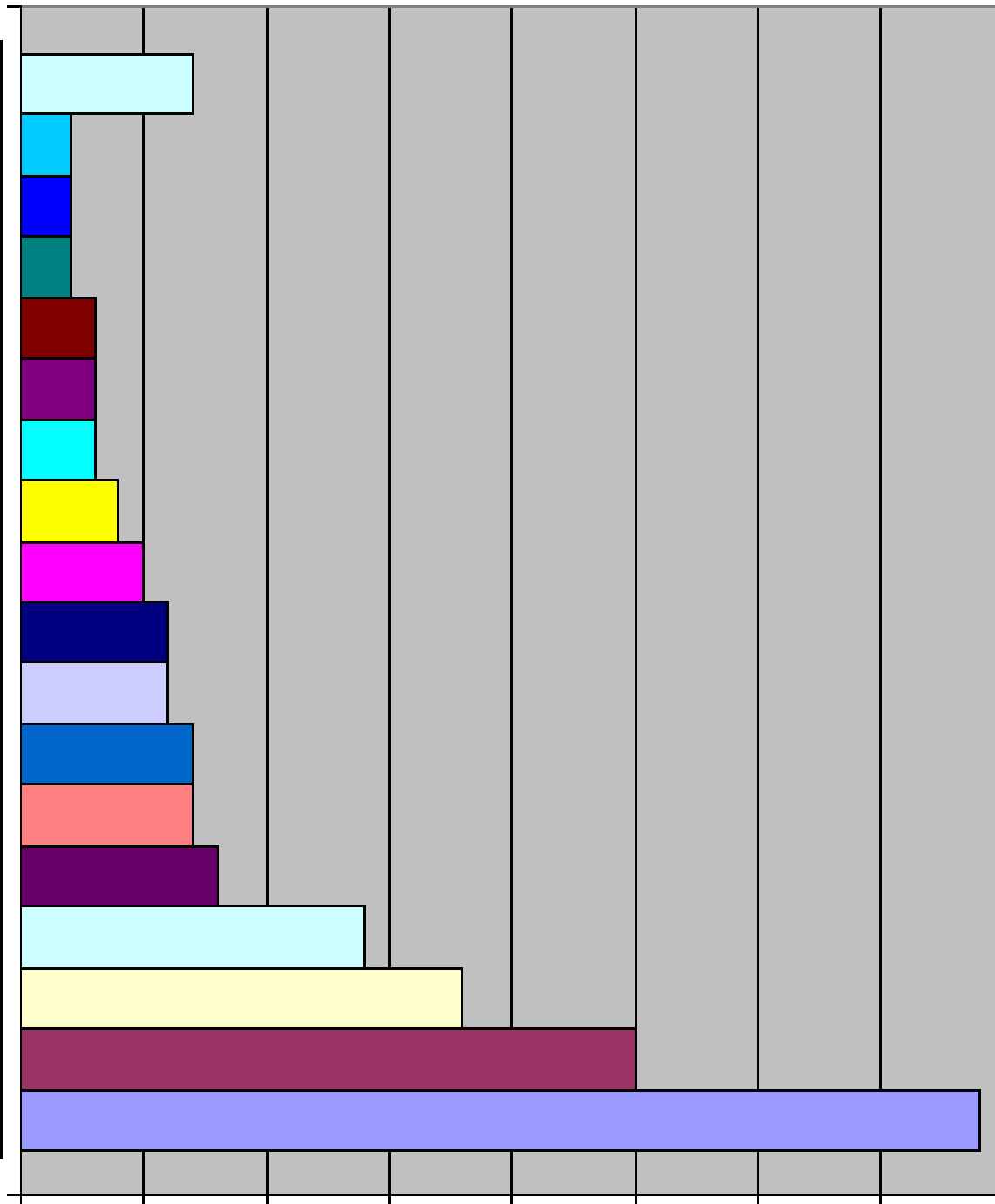
Asumisneuvonta eri organisaatioissa

Asumisneuvonta ja henkilötiedot

- Sosiaalipalveluiden osalta **asiakkaan** asema oikeudet ja tietosuoja määräytyvät *sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista* annetun lain (asiakaslain) perusteella
- Asumisen osalta **asukkaan** asema, oikeudet ja henkilötietojen luottamuksellisuus määräytyvät *asuinhuoneiston vuokrauksesta* annetun lain (AHVL) perusteella

- Muut
- Työttömien keskus
- Omaiset ja ystävät
- Ulosotto
- Muut vuokranantajat
- Talotoimikunnat
- Velkaneuvonta
- Kunnan asuntotoimi
- A-klinikka
- Kriminaalihuolto
- Järjestöt
- Muut projektit
- Kela
- Kiinteistöyhtiö
- Poliisi
- SRK (sis. diakonia)
- Kunnan terveystoimi
- Kunnan sosiaalityö

Asumisneuvojan yhteistyötahoja

Lähde: Asumisneuvoja - vuokra-asukkaan tuki ja palveluverkoston uudenlainen toimija

Backlund, Anna 2005.
Helsingin yliopisto,
Yhteiskuntapolitiikan laitos

Vuokra-asumisen sopimukset

- **Vuokrasopimus** on vuokranantajan ja vuokralaisen välinen sopimus, johon sovelletaan AHVL:n säännöksiä. Pakottavista säännöksistä ei voi sopia vuokralaisen vahingoksi toisin.
- **Järjestyssäännöt** ovat kiinteistöyhtiön päättämiä määräyksiä terveyden, turvallisuuden ja järjestyksen säilyttämiseksi. Ne koskevat kaikkia asukkaita. Ne eivät saa rajoittaa tavanomaista asumista.
- **Hoito-, tuki-, palvelu- tai muu sopimus** on palveluntuottajan ja asiakkaan välinen sosiaalipalvelua koskeva sopimus, joka voi sisältää asumista koskevia mainintoja. Sopimukseen sovelletaan sosiaalihuollon asiakaslain säännöksiä.

Tietosuojaperiaatteet

- Henkilötietoja on
 - käsiteltävä lainmukaisesti, asianmukaisesti ja rekisteröidyn kannalta läpinäkyvästi
 - käsiteltävä luottamuksellisesti ja turvallisesti
 - kerättävä ja käsiteltävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten
 - kerättävä vain tarpeellinen määrä henkilötietojen käsittelyn tarkoitukseen nähden
 - päivitettävä aina tarvittaessa – epätarkat ja virheelliset henkilötiedot on poistettava tai oikaistava viipymättä
 - säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten toteuttamista varten

Käsittelyn oikeusperusteet

- Rekisteröity on antanut suostumuksensa
- Käsittely on tarpeen sellaisen sopimuksen täytäntöön panemiseksi, jossa rekisteröity on osapuolena, tai sopimuksen tekemistä edeltävien toimenpiteiden toteuttamiseksi rekisteröidyn pyynnöstä
- Käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi
- Käsittely on tarpeen rekisteröidyn tai toisen luonnollisen henkilön elintärkeiden etujen suojaamiseksi
- Käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi
- Käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttamiseksi

Suostumus

- Suostumuksen edellytykset
 - Vapaaehtoinen
 - Ei voi antaa vaikenemalla, valmiiksi rastitetulla ruudulla tai jättämättä jokin toimi toteuttamatta
 - Pyydetty erillään muista asioista ja ymmärrettävästi
- Todentaminen
- Peruutettavissa milloin tahansa
- Tietosuojavaltuutetun ohje henkilötietolain perusteella suostumuksen antajalle on kerrottava:
 - Kuka käsittelee tietoja eli kenelle suostumus annetaan
 - Mitä tietoja kerätään ja talletetaan
 - Mihin käyttötarkoitukseen
 - Hankitaanko tietoja muutoinkin kuin suostumuksen perusteella
 - Jos tietoja luovutetaan ulkopuolisille, niin mitä, kenelle ja mihin käyttötarkoituksiin
 - Miten kauan tietoja säilytetään.
- Suostumus ei kuitenkaan poista tietojen käsittelyn tarpeellisuusvaatimuksia

Tietosuojavaltuutetun ohjeita valmistautumiseen

1. Tarvitseeko nimittää tietosuojavastaava?
2. Miten käsittelemme henkilötietoja?
3. Millä perusteella käsittelemme henkilötietoja?
4. Mitä riskejä henkilötietojen käsittelyyn liittyy?
5. Miten noudatamme rekisteröityjen oikeuksia?
6. Miten huolehdimme tietoturvasta?
7. Miten olemme sopineet kumppaneiden kanssa henkilötietojen käsittelystä?
8. Miten käsittelemme alaikäisten henkilötietoja?

Mitä olemme tehneet?

- Perustimme tietosuojaryhmän
- Nimesimme (omaehtoisen) tietosuojavastaavan
- Uusimme tietosuoja- ja tietoturvapolitiikan
- Laadimme käytänneohjeet "tietopankkiin"
- Kartoitimme tietosuojariskit
- Suunnittelimme riskeihin varautumisen
- Uusimme tietosuojaselosteet
 - Asiakkaat, sidosryhmät, henkilöstö, työnhakijat, kameravalvonta, nettisivujen käyttö
- Perehdytämme, tiedotamme ja koulutamme henkilöstön
- Päivitämme henkilötietojen käsittelysopimukset

Y-SÄÄTIÖ

ysaatio.fi | m2kodit.fi

Timo Mutalahti

timo.mutalahti@ysaatio.fi